

# TRIẾT LÝ “DĨ BẤT BIẾN, ỨNG VẠN BIẾN” CỦA HỒ CHÍ MINH VỚI THANH NIÊN VIỆT NAM HIỆN NAY

★ ThS PHAN VIỆT THỊNH

★ ThS NGUYỄN ĐẮC THÁI

*Trưởng đại học Nguyễn Huệ*

● **Tóm tắt:** Triết lý “Dĩ bất biến, ứng vạn biến” là một nguyên tắc chỉ đạo và phương châm hành động trong quá trình lãnh đạo cách mạng của Chủ tịch Hồ Chí Minh, nhờ đó cách mạng Việt Nam vượt qua mọi khó khăn thử thách, giành được thắng lợi này đến thắng lợi khác. Bài viết phân tích nội dung triết lý “Dĩ bất biến, ứng vạn biến” của Hồ Chí Minh, giá trị của triết lý này đối với sự rèn luyện của thanh niên Việt Nam trong bối cảnh hiện nay.

● **Từ khóa:** Triết lý “Dĩ bất biến, ứng vạn biến”; tư tưởng Hồ Chí Minh; thanh niên.

● **Ngày nhận:** 15-3-2025; **Ngày thẩm định:** 5-5-2025; **Ngày duyệt đăng:** 15-6-2025.

## 1. Mở đầu

Triết lý “Dĩ bất biến, ứng vạn biến” của Chủ tịch Hồ Chí Minh ra đời trong bối cảnh lịch sử đầy biến động của năm 1946, khi Chủ tịch Hồ Chí Minh dặn dò cụ Huỳnh Thúc Kháng về kế sách giữ nước trước chuyến đi Pháp, câu nói ngắn gọn này đã thể hiện một tầm nhìn chiến lược, một triết lý sâu sắc, kết hợp hài hòa giữa sự kiên định về nguyên tắc và sự linh hoạt trong sách lược. Trong bối cảnh hiện nay, khi đất nước đang đẩy mạnh sự nghiệp công nghiệp hóa, hiện đại hóa và hội nhập quốc tế để bước vào kỷ nguyên vươn mình của dân tộc, việc nghiên cứu, quán triệt và vận dụng sáng tạo triết lý “Dĩ bất biến, ứng vạn biến” vào thực tiễn có ý nghĩa đặc biệt quan trọng, nhất là đối với thế hệ thanh niên, những người luôn năng động, sáng tạo, dám

ng nghĩ, dám làm, nhưng do kinh nghiệm sống còn chưa nhiều, nên dễ lùi bước trước khó khăn, thử thách và dễ bị sa ngã trước những cám dỗ của cuộc sống và biến động của thời cuộc.

## 2. Nội dung

### 2.1. Triết lý “Dĩ bất biến, ứng vạn biến” của Hồ Chí Minh

Trong hệ thống phong cách ứng xử của Hồ Chí Minh thì “Dĩ bất biến, ứng vạn biến” đã trở thành triết lý xuyên suốt cuộc đời và sự nghiệp cách mạng của Người, thể hiện tầm vóc trí tuệ của một vĩ nhân. Triết lý đó là sự kết tinh của truyền thống văn hóa dân tộc, tinh hoa văn hóa nhân loại. Đặc biệt, dưới ánh sáng của chủ nghĩa Mác - Lênin thì tinh thần “Dĩ bất biến, ứng vạn biến” trở nên khoa học, biện chứng, mềm dẻo và linh hoạt, là phương châm hành động cho mọi

thành công của sự nghiệp cách mạng cũng như trong cuộc sống.

Câu “Đĩ bất biến, ứng vạn biến” được Chủ tịch Hồ Chí Minh nói với cụ Huỳnh Thúc Kháng năm 1946, trước khi Người đi Pháp dự Hội nghị Phong-ten-no-blô: “Tôi vì nhiệm vụ quốc dân giao phó phải đi xa ít lâu, ở nhà trăm sự khó khăn nhờ cậy ở Cụ cùng anh em giải quyết cho. Mong Cụ đĩ bất biến, ứng vạn biến”<sup>1</sup>. Đó chính là kế sách quản lý, điều hành đất nước trong điều kiện chính quyền cách mạng còn non trẻ, vừa mới ra đời đã phải đối mặt với thù trong giặc ngoài và đang ở tình thế “Nghìn cân treo sợi tóc”. Với câu nói hết sức ngắn gọn, súc tích, nhưng chứa đựng cả một triết lý đối nhân xử thế của một bậc đại nhân, đại trí, đại dũng.

Cái “bất biến” là độc lập, tự do, ấm no hạnh phúc cho đồng bào, sự giàu mạnh của đất nước như Người luôn tâm niệm: “Tôi chỉ có một sự ham muốn, ham muốn tột bậc, là làm sao cho nước ta được hoàn toàn độc lập, dân ta được hoàn toàn tự do, đồng bào ai cũng có cơm ăn áo mặc, ai cũng được học hành”<sup>2</sup>. Theo Hồ Chí Minh, để có được độc lập, tự do thực sự thì độc lập dân tộc phải luôn gắn liền với chủ nghĩa xã hội, bởi vì “Chỉ có chủ nghĩa cộng sản mới cứu nhân loại, đem lại cho mọi người không phân biệt chủng tộc và nguồn gốc sự tự do, bình đẳng, bác ái, đoàn kết, ấm no trên quả đất, việc làm cho mọi người và vì mọi người, niềm vui, hòa bình, hạnh phúc...”<sup>3</sup>. Chính vì vậy, độc lập dân tộc gắn liền với chủ nghĩa xã hội trở thành sợi chỉ đỏ xuyên suốt đối với sự nghiệp cách mạng Việt Nam. Độc lập dân tộc là điều kiện để xây dựng chủ nghĩa xã hội và xây dựng chủ nghĩa xã hội lại là cơ sở để giữ vững độc lập tự do cho dân tộc, và nền độc lập dân tộc đó mới có ý nghĩa, như Người đã khẳng định: “Ngày nay, chúng ta đã xây dựng nên nước Việt Nam Dân

chủ Cộng hòa. Nhưng nếu nước độc lập mà dân không hưởng hạnh phúc tự do, thì độc lập cũng chẳng có nghĩa lý gì”<sup>4</sup>. Qua đây có thể khẳng định, mục tiêu quan trọng nhất của sự nghiệp cách mạng đó là đem lại cuộc sống ấm no, tự do, hạnh phúc cho nhân dân.

Cái bất biến quý giá ở Hồ Chí Minh còn chính là niềm tin mãnh liệt vào dân tộc, đất nước, nhân dân. Đó là niềm tin mãnh liệt, sâu sắc vào sức mạnh đoàn kết của dân tộc, vào tinh thần yêu nước bất diệt của nhân dân Việt Nam. Dù phải trải qua chiến tranh, mất mát và muôn vàn khó khăn, Người vẫn luôn tin tưởng rằng đất nước ta sẽ giành được độc lập, tự do và tiến tới phồn vinh, văn minh, hạnh phúc.

Cái “vạn biến” của Hồ Chí Minh là sách lược mềm dẻo, sáng tạo, linh hoạt, để thích ứng với mọi biến động của thời cuộc, của mọi điều kiện, hoàn cảnh. Trong đấu tranh cách mạng, đôi khi có thể có những điều cần thỏa hiệp, nhưng thỏa hiệp phải trên cơ sở có nguyên tắc và tuyệt đối không được từ bỏ nguyên tắc “bất biến”. Trong suốt cuộc đời hoạt động cách mạng của mình, Hồ Chí Minh đã vận dụng nguyên tắc này như một phương châm xử thế. Chính vì vậy, Người đã cùng dân tộc ta vượt qua mọi thử thách, tình thế cách mạng phức tạp, chèo lái con thuyền cách mạng Việt Nam vượt qua những giai đoạn khó khăn, phức tạp, cập bến bờ vinh quang là độc lập, thống nhất hoàn toàn cho Tổ quốc và tự do, hạnh phúc cho nhân dân.

Theo Hồ Chí Minh, giữa cái bất biến với cái vạn biến có mối quan hệ biện chứng chặt chẽ với nhau, trong đó cái “vạn biến” xoay quanh trục “bất biến”. Khi tìm hiểu phong cách ứng xử của Chủ tịch Hồ Chí Minh, một phóng viên người Pháp đã nhận định: “Mềm dẻo hay kiên quyết khi cần thiết, nhưng bao giờ cũng tự chủ và vẫn giữ phong thái Việt Nam, Ông biết đương đầu

với những biến động chính trị và lịch sử, đem cái sức toả sáng phi thường và vô vàn đức tính cao quý của Ông phục vụ sự nghiệp mà Ông là hiện thân”<sup>5</sup>.

## 2.2. Giá trị triết lý “Đĩ bất biến, ứng vạn biến” của Hồ Chí Minh đối với thanh niên Việt Nam hiện nay

Thanh niên Việt Nam là lực lượng xã hội to lớn, có vị trí vai trò hết sức quan trọng đối với sự nghiệp xây dựng và bảo vệ Tổ quốc. Họ là những người mang trong mình hoài bão lớn, có ý chí mãnh liệt, dám nghĩ, dám làm, muốn được khám phá, thử thách trí tuệ và sức lực của mình; mong muốn tự khẳng định mình để cống hiến. Tuy nhiên, do trải nghiệm sống còn ít, bản lĩnh chưa được trui rèn, sự tự tin chưa cao, dễ dao động trước khó khăn, vấp ngã v.v.. Thậm chí, vẫn còn một bộ phận thanh niên có biểu hiện phai nhạt lý tưởng cách mạng, suy thoái về đạo đức lối sống, vi phạm pháp luật.

Giá trị triết lý “Đĩ bất biến, ứng vạn biến” của Hồ Chí Minh đối với thanh niên trước hết là làm rõ cái “bất biến”, cái “vạn biến” của thanh niên Việt Nam hiện nay

*Cái bất biến của thanh niên hiện nay* là lòng trung thành với Tổ quốc, với Đảng và nhân dân, luôn đặt lợi ích của quốc gia, dân tộc, của nhân dân, của Đảng lên trên lợi ích cá nhân mình, có lý tưởng cách mạng đúng đắn, khoa học, suốt đời kiên định và sẵn sàng hy sinh vì lý tưởng cao đẹp đó, như Hồ Chí Minh đã chỉ ra: “Trước hết phải yêu Tổ quốc, yêu nhân dân. Phải có tinh thần dân tộc vững chắc và tinh thần quốc

tế đúng đắn. Phải yêu và trọng lao động. Phải giữ gìn kỷ luật. Phải bảo vệ của công. Phải quan tâm đến đời sống của nhân dân... Phải quan tâm đến việc khôi phục và xây dựng lại nước nhà”<sup>6</sup>. Như vậy, thanh niên cần có lý tưởng cách mạng, bản lĩnh chính trị vững vàng, giàu lòng yêu nước, có tinh thần tự hào, tự tôn dân tộc; có đạo đức, lối sống văn hóa, trách nhiệm, tuân thủ pháp luật, yêu chuộng hòa bình; có tri thức, sức khỏe, hoài bão và khát vọng vươn lên xây dựng đất nước hùng cường,

**Cái bất biến của thanh niên hiện nay là lòng trung thành với Tổ quốc, với Đảng và nhân dân, luôn đặt lợi ích của quốc gia, dân tộc, của nhân dân, của Đảng lên trên lợi ích cá nhân mình, có lý tưởng cách mạng đúng đắn, khoa học, suốt đời kiên định và sẵn sàng hy sinh vì lý tưởng cao đẹp đó.**

thịnh vượng; xác định rõ trách nhiệm của mình với vận mệnh Tổ quốc và nhân dân; sống nhân ái, nghĩa tình, có ý chí khắc phục khó khăn vươn lên lập thân, lập nghiệp, giữ vững niềm tin trong cuộc sống, vào các giá trị chân, thiện, mỹ để đấu tranh ngăn

chặn, đẩy lùi tình trạng suy thoái về tư tưởng, chính trị, đạo đức, lối sống và những biểu hiện “tự diễn biến”, “tự chuyển hóa” hiện nay trong thanh niên; tiên phong trên mặt trận tư tưởng, kiên quyết đấu tranh phản bác các luận điệu xuyên tạc của các thế lực thù địch để bảo vệ tư tưởng, đường lối của Đảng.

*Cái vạn biến của thanh niên hiện nay* là năng lực, trình độ, cách thức, phương pháp... Do đó, thanh niên có tinh thần đổi mới, sáng tạo và không ngừng phấn đấu học tập để nâng cao trình độ, năng lực của mình, như Chủ tịch Hồ Chí Minh đã chỉ dạy: “Phải cố gắng học hỏi để không ngừng nâng cao trình độ chính trị, văn hóa và kỹ thuật để phục vụ Tổ quốc, phục vụ nhân dân”<sup>7</sup>; “Thanh niên cần phải có tinh thần và gan dạ sáng tạo, cần phải có chí khí hăng hái

và tinh thần tiến lên, vượt mọi khó khăn, gian khổ để tiến mãi không ngừng”<sup>8</sup>. Vì vậy, thanh niên ngày nay cần phải nêu cao tinh thần năng động, sáng tạo và đổi mới trong tư duy và hành động, có kỹ năng sống phong phú nhằm thích ứng với mọi điều kiện hoàn cảnh; dám dấn thân vào những lĩnh vực mới, không ngại sự thay đổi; chủ động nghiên cứu, ứng dụng khoa học công nghệ, công nghệ thông tin trong học tập, rèn luyện, lao động, sản xuất, đặc biệt là trong bối cảnh hội nhập quốc tế sâu rộng, chuyển đổi số quốc gia hiện nay.

Để vận dụng triết lý “Dĩ bất biến ứng vạn biến” vào công tác thanh niên hiện nay cần quán triệt và thực hiện tốt một số nội dung cụ thể sau đây:

*Thứ nhất, giúp đỡ, hỗ trợ thanh niên hiểu rõ và sẵn sàng gánh vác trách nhiệm của mình đối với sự nghiệp xây dựng và bảo vệ Tổ quốc trong mọi điều kiện, hoàn cảnh.* Thế hệ trẻ luôn đóng một vị trí, vai trò quan trọng, góp phần to lớn vào thành công của sự nghiệp cách mạng của dân tộc. Đúng như lời Chủ tịch Hồ Chí Minh đã khẳng định: “Thanh niên là người chủ tương lai của nước nhà. Thật vậy nước nhà thịnh hay suy, yếu hay mạnh một phần lớn là do các thanh niên”<sup>9</sup>. Đặc biệt, trong bối cảnh hội nhập và mở cửa hiện nay, đất nước đang đứng trước những thời cơ và những thử thách đan xen, hơn bao giờ hết, vai trò và trách nhiệm của thanh niên lại càng vinh dự và nặng nề. Tương lai của đất nước, của dân tộc đang nằm trong tay thế hệ trẻ. Cố Tổng Bí thư Nguyễn Phú Trọng khẳng định: “Đảng và Nhà nước ta luôn luôn coi trọng và đánh giá rất cao vai trò, vị trí của thanh niên, xác định thanh niên là lực lượng xã hội to lớn, là rường cột của nước nhà, chủ nhân tương lai của đất nước, là lực lượng xung kích trong xây dựng và bảo vệ Tổ quốc,

một trong những nhân tố quyết định sự thành bại của sự nghiệp công nghiệp hóa, hiện đại hóa, hội nhập quốc tế, xây dựng chủ nghĩa xã hội”<sup>10</sup>. Khi thanh niên đã xác định đúng vai trò, trách nhiệm quan trọng của mình đối với vận mệnh của quốc gia, dân tộc thì sẽ không ngừng nỗ lực phấn đấu để góp phần sức lực của mình vào sự nghiệp xây dựng và bảo vệ Tổ quốc xã hội chủ nghĩa.

*Thứ hai, tăng cường giáo dục, bồi dưỡng lý tưởng sống cao đẹp, lòng yêu nước nồng nàn, bản lĩnh chính trị vững vàng.* Lý tưởng sống cao đẹp và lòng yêu nước nồng nàn là yếu tố đặc biệt quan trọng, giúp con người có sức mạnh tinh thần to lớn để vượt qua mọi khó khăn, thách thức, sẵn sàng hy sinh phấn đấu vì sự nghiệp cách mạng. Chính niềm tin lý tưởng cao đẹp vì độc lập tự do cho Tổ quốc, vì hạnh phúc cho nhân dân trở thành cái “bất biến” tạo ra động lực to lớn để Chủ tịch Hồ Chí Minh ra đi tìm đường cứu nước, giải phóng dân tộc. Cũng chính từ lý tưởng cao đẹp đó đã giúp Người có được sức mạnh to lớn để vượt qua mọi gian khổ, tù đày, thích ứng với mọi điều kiện hoàn cảnh để cùng với Đảng ta lãnh đạo sự nghiệp cách mạng đi đến thành công.

Ngày nay, đất nước ta đang trong quá trình đổi mới, hội nhập và phát triển, thế hệ trẻ được sống trong môi trường hòa bình, độc lập và tự do. Tuy nhiên, trước những chuyển biến nhanh chóng, đầy bất trắc khó lường của tình hình thế giới, khu vực và trong nước, đã tác động không nhỏ đến đời sống xã hội, sự nghiệp xây dựng và bảo vệ Tổ quốc xã hội chủ nghĩa ở nước ta đang tạo ra những thuận lợi và cả khó khăn thách thức. Các thế lực thù địch, phản động đang lợi dụng những thành tựu của cuộc Cách mạng công nghiệp 4.0 để đẩy mạnh âm mưu “Diễn biến hòa bình” nhằm chống phá

nền tảng tư tưởng của Đảng, tiến tới xóa bỏ chế độ xã hội chủ nghĩa ở nước ta. Chúng xác định thanh niên là lực lượng quan trọng, là mục tiêu để truyền bá tư tưởng lệch lạc, thực hiện âm mưu. Chính tác động tiêu cực đó đã làm cho một bộ phận không nhỏ thanh niên mất phương hướng về lý tưởng sống, rơi vào tình trạng phai nhạt lý tưởng cách mạng. Vì vậy, Văn kiện Đại hội XIII của Đảng nhấn mạnh: “Tăng cường giáo dục thế hệ trẻ lý tưởng cách mạng, đạo đức, lối sống văn hóa, nuôi dưỡng ước mơ, hoài bão, ước muốn vươn lên, nêu cao tinh thần trách nhiệm của thanh niên đối với đất nước, với xã hội”<sup>11</sup>.

Đồng thời, mỗi thanh niên phải tự rèn luyện bản lĩnh chính trị vững vàng, tin tưởng tuyệt đối vào mục tiêu độc lập dân tộc và chủ nghĩa xã hội trên nền tảng chủ nghĩa Mác - Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh; tin tưởng vào sự lãnh đạo của Đảng Cộng sản Việt Nam và sự nghiệp đổi mới, vào tương lai tươi sáng của dân tộc. Khi có một bản lĩnh chính trị vững vàng, một niềm tin lý tưởng cách mạng son sắt, đó là cơ sở để thanh niên luôn vững vàng trước mọi khó khăn thử thách, kiên quyết chống lại mọi âm mưu, thủ đoạn chống phá của kẻ thù và miễn nhiễm trước tiêu cực xã hội; bảo vệ Đảng, bảo vệ chế độ, phấn đấu suốt đời cho sự nghiệp xây dựng và bảo vệ Tổ quốc Việt Nam xã hội chủ nghĩa.

*Ba là, luôn phát huy tinh năng động sáng tạo của thanh niên để xây dựng thành công đất nước Việt Nam phồn vinh và hạnh phúc.* Hiện nay, đất nước ta đang trong quá trình đẩy mạnh sự nghiệp công nghiệp hóa, hiện đại hóa đất nước và hội nhập quốc tế dưới tác động mạnh mẽ của cuộc cách mạng công nghiệp 4.0. Để thực hiện thắng lợi mục tiêu mà Đại hội XIII của Đảng đề ra là khơi dậy khát vọng của toàn dân tộc để xây dựng một nước Việt Nam phồn vinh, hạnh phúc. Cụ

thể: Phấn đấu đến năm 2025, nước ta là nước đang phát triển, có công nghiệp theo hướng hiện đại, vượt qua mức thu nhập trung bình thấp; đến năm 2030, là nước đang phát triển, có công nghiệp hiện đại, thu nhập trung bình cao; đến năm 2045, trở thành nước phát triển, thu nhập cao. Điều đó đòi hỏi phải phát huy được tinh thần đổi mới, sáng tạo của toàn dân tộc, trong đó có thanh niên. Tạo điều kiện để thanh niên nuôi dưỡng hoài bão, khát vọng vươn lên; nêu cao tinh thần trách nhiệm của thanh niên đối với đất nước, với xã hội; không ngừng học tập để trau dồi cho mình tri thức và kỹ năng, luôn xung kích, sáng tạo để tham gia phát triển kinh tế, văn hóa, xã hội, đảm bảo quốc phòng, an ninh, giữ vững chủ quyền của Tổ quốc; xây dựng nông thôn mới, đô thị văn minh, bảo vệ môi trường, ứng phó với biến đổi khí hậu; bảo đảm an toàn giao thông, an sinh xã hội...

*Bốn là, khuyến khích, hướng dẫn thanh niên vận dụng triết lý “dĩ bất biến, ứng vạn biến” vào cuộc sống để thành công và hạnh phúc.* Trong cuộc sống thanh niên có thể phải đối mặt với nhiều khó khăn, thử thách. Để mỗi người thanh niên có đủ nghị lực, bản lĩnh vượt qua những trở ngại của cuộc sống thật không hề đơn giản. Muốn trở thành một người thành công và hạnh phúc đòi hỏi mỗi thanh niên phải trang bị cho mình một kinh nghiệm sống phong phú và đa dạng. Trong hệ thống những kinh nghiệm sống đó thì “dĩ bất biến, ứng vạn biến” của Hồ Chí Minh trở thành bí quyết quan trọng để mỗi thanh niên vận dụng vào giải quyết những tình huống, những biến cố trong cuộc sống. Vì vậy, cần phải khuyến khích, hướng dẫn thanh niên rèn luyện thể chất khỏe mạnh, tu dưỡng đạo đức, lối sống trong sáng; bồi dưỡng ý chí và nghị lực kiên cường, kiên trì, nhẫn nại; giúp thanh niên có được tinh thần lạc quan yêu đời, sẵn sàng đối

đầu với mọi khó khăn, thử thách trong học tập, công tác và cuộc sống để thích ứng với mọi điều kiện hoàn cảnh. Thấm nhuần triết lý “Dĩ bất biến, ứng vạn biến” và vận dụng linh hoạt, sáng tạo vào mọi điều kiện hoàn cảnh, thanh niên sẽ đạt được nhiều thành công trên con đường phát triển sự nghiệp cũng như cuộc sống đời thường; không ngừng nỗ lực, phát huy tinh thần trách nhiệm của mình vào sự nghiệp xây dựng và bảo vệ Tổ quốc Việt Nam xã hội chủ nghĩa, góp phần quan trọng của mình vào xây dựng một nước Việt Nam phồn vinh, hạnh phúc. Đảng, Nhà nước và toàn thể xã hội tạo điều kiện để thanh niên phấn đấu rèn luyện nhưng bản thân thanh niên phải luôn tự giáo dục, tức là phải cố gắng học tập, tiếp tục hoàn thiện mình, sẵn sàng tham gia vào quá trình xây dựng phát triển đất nước “dân giàu, nước mạnh, công bằng, dân chủ, văn minh”, thực sự trở thành “rường cột” của nước nhà.

### 3. Kết luận

Triết lý “Dĩ bất biến, ứng vạn biến” của Hồ Chí Minh, một di sản tinh thần vô giá, đã và

đang tiếp tục soi sáng con đường phát triển của cách mạng Việt Nam. Đối với thanh niên nước ta hiện nay, việc quán triệt và vận dụng sáng tạo triết lý này có ý nghĩa quan trọng để xây dựng một thế hệ trẻ vừa có lý tưởng cách mạng vững vàng, lòng yêu nước nồng nàn, vừa năng động, sáng tạo, không ngừng học hỏi và thích ứng với mọi biến đổi của thời cuộc. Mỗi thanh niên cần ý thức sâu sắc vai trò và trách nhiệm của mình, xây dựng niềm tin son sắt vào con đường mà Đảng và Bác Hồ đã lựa chọn, đồng thời không ngừng trau dồi tri thức, kỹ năng, dám dấn thân vào những lĩnh vực mới để góp phần xây dựng đất nước phồn vinh, hạnh phúc. Chúng ta tin tưởng rằng, với việc thấm nhuần triết lý “Dĩ bất biến, ứng vạn biến” và vận dụng linh hoạt vào cuộc sống, thanh niên Việt Nam sẽ tiếp tục gặt hái nhiều thành công trong sự nghiệp và cuộc sống, xứng đáng là lực lượng xung kích trong công cuộc xây dựng và bảo vệ Tổ quốc, hiện thực hóa khát vọng “sánh vai với các cường quốc năm châu” như Chủ tịch Hồ Chí Minh hằng mong muốn ❖

<sup>1</sup> Hồ Chí Minh: *Biên niên tiểu sử*, Nxb Chính trị quốc gia Sự thật, Hà Nội, 1993, tập 3, tr.216.

<sup>2,4</sup> Hồ Chí Minh: *Toàn tập*, Nxb Chính trị quốc gia Sự thật, Hà Nội, 2011, tập 4, tr.187; 64.

<sup>3</sup> Hồ Chí Minh: *Toàn tập*, Nxb Chính trị quốc gia Sự thật, Hà Nội, 2011, tập 1, tr.496.

<sup>5</sup> Tư liệu Bảo tàng Hồ Chí Minh: H29C1/21, Hà Nội, tr.3.

<sup>6,8</sup> Hồ Chí Minh: *Toàn tập*, Nxb Chính trị quốc gia Sự thật, Hà Nội, 2011, tập 9, tr.265; 265.

<sup>7</sup> Hồ Chí Minh: *Toàn tập*, Nxb Chính trị quốc gia Sự thật, Hà Nội, 2011, tập 12, tr.530.

<sup>9</sup> Hồ Chí Minh: *Toàn tập*, Nxb Chính trị quốc gia Sự thật, Hà Nội, 2011, tập 9, tr.265.

<sup>10</sup> Nguyễn Phú Trọng: “Thanh niên phải là lực lượng tiên phong trong xây dựng và bảo vệ Tổ quốc” <https://www.qdnd.vn>, ngày 15/12/2022, truy cập ngày 20/3/2024

<sup>11</sup> Đảng Cộng sản Việt Nam: *Văn kiện Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XIII*, Nxb Chính trị quốc gia Sự thật, Hà Nội, 2021, tập I, tr.168.